

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

Бана Милосављевића 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о раду Агенције за осигурање Републике Српске
за период од 01.01. до 31.12.2015. године

Број: УО-12 /16
Датум: 15. јун 2016. године

Бања Лука, јун 2016. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	4
1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	6
1.1. Мисија, визија и циљеви	6
1.2. Надлежности Агенције.....	7
1.3. Органи управљања и организациона структура	9
1.3.1. Органи управљања	9
1.3.2. Организациона структура.....	9
1.4. Законодавни оквир	12
2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ	14
2.1. Регулаторне активности.....	14
2.2. Надзорне активности и лиценцирање.....	18
2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању.....	18
2.2.2. Надзорне активности.....	21
2.2.2.1. Континуирани надзор	21
2.2.2.2. Редовне и ванредне контроле	26
2.2.2.3. Мјере надзора.....	29
2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању.....	31
2.3.1. Омбудсман у осигурању.....	31
2.3.1.1. Едукација потрошача корисника услуга осигурања	32
2.3.1.2. Активности у вези са приговорима и притужбама	33
3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА	35
3.1. Унапређење супервизорских пракси	35
3.2. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности – Активности у вези са постепеним увођењем система слободног одређивања цијена/премија	36
3.3. Информациони систем Агенције	37
3.4. Сарадња са другим институцијама	38
3.4.1. Сарадња са домаћим институцијама.....	38
3.4.2. Сарадња са иностраним институцијама	40
3.5. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања	43

Табеле

Табела 1.1. Структура запослених према нивоу образовања.....	11
Табела 1.2. Специјалистичка и стручна знања запослених.....	11
Табела 2.1. – Преглед издатих дозвола, уписа и брисања из регистра Агенције и укупног броја учесника на тржишту осигурања на дан 31.12.2015. године	19
Табела 2.2. – Дозволе, сагласности и одобрења у 2015. години.....	20
Табела 2. 3: Преглед прописаних извјештаја који се достављају Агенцији.....	22
Табела 2. 4: Информације сачињене на основу континуираног надзора у 2015. години	25
Табела 2.5. On-site контроле у 2014. и 2015. години	26
Табела 2.6. – Изречене мјере надзора према врстама у периоду од 01.01. до 31.12. 2015. године	29
Табела 2.7. – Разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали Омбудсману	32
Табела 2.8. – Структура приговора по врстама осигурања	33
Табела 2.9. – Преглед рјешавања Омбудсмана по приговорима	34
Табела 2. 10. – Преглед по осталим поднесцима	34

УВОДНА РИЈЕЧ

Овај извјештај даје преглед регулаторних, надзорних и активности у вези са заштитом потрошача, које је Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) проводила у 2015. години, у складу са својим законским надлежностима и стратешким циљевима.

Агенција је основана законом, као самостални и независни регулаторно - надзорни орган који дјелује у циљу заштите права и интереса осигураника и других лица корисника осигурања, као и општег унапређења сектора осигурања. Агенција за свој рад одговара Народној скупштини Републике Српске.

У извјештајном периоду проширен је подзаконски оквир кроз доношење правилника којим је регулисано поступање друштава у вези са притужбама осигураника, као и доношење правилника којима се прати ликвидност друштава за осигурање. Треба истаћи да су регулаторни захтјеви, у погледу улагања средстава и обрачуна капитала у сврху утврђивања адекватности капитала, подигнути на виши ниво.

Континуирани надзор се спроводио на основу извјештаја које учесници на тржишту осигурања, у прописаним роковима, достављају Агенцији. Завршене су контроле започете у 2014. години, а покренуто је 6 редовних (планираних) и 8 ванредних on-site контрола. Ванредним контролама обухваћени су сегменти пословања учесника на тржишту осигурања у којима је, у оквиру активности континуираног надзора, идентификован повећан ризик.

Покренуте су и редовне (планиране) off-site контроле, код свих друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, поштивања премијског система обавезног осигурања од аутоодговорности и уговора обавезног осигурања од аутоодговорности закључених у поступку јавних набавки, те поштивање прописаних правила извјештавања и обавјештавања Агенције.

Све завршене контроле резултирале су већим бројем различитих надзорних мјера, које треба да обезбиједи усклађивање пословања друштава за осигурање са законским и другим прописима. Надзор се проводио према стандардизованим супервизорским методологијама Агенције, које се редовно ревидирају и усклађују са стеченим искуствима у пракси и међународним стандардима супервизије осигурања.

Агенција се бави заштитом потрошача како преко надзорних и регулаторних активности, тако и у директној комуникацији са потрошачима преко стручних служби Агенције и Омбудсмана у осигурању. У сврху утврђивања опште информисаности и едукованости грађана о осигурању, извршено је истраживање тржишта осигурања Републике Српске. Најзначајнији резултати истраживања објављени су у току 2016. године на интернет страници Агенције www.azors.rs.ba.

Остварена је сарадња са бројним и различитим институцијама у Републици Српској, БиХ и иностранству, а посебно у оквиру Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске. Агенција је, у октобру 2015. године, била домаћин X састанка супервизора осигурања, у оквиру CESEE иницијативе (Central-Eastern and South-Eastern European Insurance Supervision Initiative) .

Директор,
Славен Дујаковић

1. АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција је основана 2006. године Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10).

Агенција је самостална непрофитна институција Републике Српске, која за свој рад одговара Народној скупштини Републике Српске. Сједиште Агенције је у Бањој Луци.

1.1. Мисија, визија и циљеви

Мисија Агенције је провођење ефикасне регулације и надзора у области:

- осигурања (друштва за осигурање, посредници у осигурању) и
- добровољног пензијског осигурања (фондови и друштва за управљање),

с циљем заштите и обезбјеђења повјерења осигураника, трећих лица, корисника осигурања и чланова добровољних пензијских фондова, уз стварање услова за стабилно и транспарентно функционисање тржишта осигурања у Републици Српској.

Визија је континуирани развој Агенције, као независног и модерног регулатора и надзорног тијела, у складу са најбољом праксом и међународним стандардима у овој области.

Агенција усклађује правила пословања и рада учесника на тржишту осигурања, као и правила и принципе надзора са међународно прихваћеним стандардима надзора у осигурању. Агенција врши надзор и предузима мјере потребне да се обезбиједи законитост рада и пословања учесника на тржишту осигурања, над којима има законска овлашћења за надзор.

У сарадњи са учесницима на тржишту осигурања у Републици Српској, Агенција предузима активности у циљу подизања свијести о потреби сталног унапређивања пословања и повећавања нивоа усклађености са стандардима и прописима у осигурању.

Дјеловањем Агенције на овим основама стварају се претпоставке да се у Републици Српској изгради стабилно, уређено и ефикасно тржиште осигурања, које корисницима обезбјеђује услуге осигурања, на квалитетан, поуздан и транспарентан начин.

Основни принципи на којима се заснива функционисање Агенције су:

- економичан и ефикасан приступ регулацији и надзору,
- објективан и непристрасан приступ у провођењу надзора,
- стандардизација надзорних процедура и
- транспарентност у обављању активности.

Стратешки циљеви Агенције су:

- изградња компетентности у надзору, отвореност ка конструктивној интеракцији са свим заинтересованим странама,
- стимулисање конкурентског окружења и помоћ у развоју саморегулације свих овлашћених учесника,
- регулација и надзор засновани на ризику - постепено унапређивање приступа надзору, помјерањем фокуса са контроле законитости пословања на надзор који се базира на процјени ризика у пословању надзираних лица и на управљању тим ризицима,
- одржавање активне позиције у БиХ, односи координације, примјена ЕУ и других међународних стандарда,
- повећање повјерења јавности у услуге и производе тржишта осигурања и добровољног капитализованог пензијског осигурања,
- изграђивање ефективне политике у области развоја и употребе људских ресурса,
- оптимизација структуре, процеса, процедура и развоја у вези са употребом информационаих технологија.

1.2. Надлежности Агенције

У складу с правним оквиром, надлежности Агенције могу се груписати на регулаторне, надзорне и заштита и едукација потрошача у осигурању.

Агенција у оквиру својих регулаторних надлежности:

- доноси подзаконске прописе (правилнике, одлуке, наредбе, упутства и смјернице),
- анализира постојећу подзаконску регулативу, са аспекта промјена законског оквира и тржишних околности,
- покреће иницијативе и учествује у припреми закона и других прописа из области осигурања и учествује у припремању других закона и прописа који су од интереса за учеснике на тржишту осигурања,
- учествује у изради транспозиционих и корелационих табела у односу на директиве ЕУ у области осигурања, у сарадњи са другим надлежним органима и
- врши самопроцјену усклађености домаће регулативе са ICP принципима које је издало Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS).

Надзорне надлежности Агенције су:

- надзор испуњености услова за оснивање друштава за осигурање и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима и добровољних пензијских фондова,

- надзор испуњености услова за овлашћење и упис у регистар посредника у осигурању и овлашћених актуара,
- надзор испуњености услова неопходних за издавање разних одобрења учесницима на тржишту осигурања,
- континуирани надзор (правни, финансијско-рачуноводствени и актуарски) учесника на тржишту осигурања, на основу анализе извјештаја и друге документације коју учесници на тржишту осигурања достављају Агенцији,
- редовне и ванредне контроле учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем Заштитног фонда Републике Српске,
- вођење прописаних регистара друштава за осигурање, посредника у осигурању, овлашћених актуара и добровољних пензијских фондова,
- размјена информација из области надзора са другим регулаторима финансијског тржишта у Републици Српској и Федерацији БиХ,
- сарадња и размјена информација са институцијама супервизије осигурања из земаља ЕУ, путем колеца супервизора, а у циљу провођења надзорних активности друштава за осигурање која послују у оквиру групација осигуравача и
- развој Информационог система Агенције с циљем ефикаснијег спровођења основних функција.

Надлежности Агенције везане за заштиту и едукацију потрошача у осигурању су:

- континуирани надзор над примјеном правила пословања и аката пословне политике друштава за осигурање,
- континуирани надзор над постојањем и примјеном интерних процедура у друштвима за осигурање за продају осигурања (закључивање уговора) и за рјешавање одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума и сума осигурања,
- подстицај јачању повјерења јавности у услуге осигурања (путем Омбудсмана, едукацијом, превентивним дјеловањем и другим потребним мјерама),
- подизање јавне свијести о користима и потребама за осигурањем, као и ризицима покривеним осигурањем,
- едукација различитих категорија потрошача на тржишту осигурања,
- информисање надлежних органа и јавности о раду Агенције и стању на тржишту осигурања и
- сарадња и координација рада са другим надзорним органима финансијског сектора, ради очувања његове ефикасности, стабилности и обезбјеђења заштите права свих корисника финансијских услуга, у складу са Законом о комитету за

координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 49/09).

Агенција у складу са Законом о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“ број: 13/09) има надлежност да регулише и надзире област добровољног пензијског осигурања. У извјештајном периоду није било регулаторних и надзорних активности из ове области, јер у Републици Српској још увијек није основан ниједан добровољни пензијски фонд.

1.3. Органи управљања и организациона структура

1.3.1. Органи управљања

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање, органи управљања Агенције су Управни одбор и директор.

Управни одбор се састоји од предсједника и четири члана, које на приједлог Владе Републике Српске именује и разрјешава Народна скупштина Републике Српске. Након смрти предсједника Управног одбора, Управни одбор је, од септембра 2015. године, засједао у саставу: др Дарко Радић, др Никола Војводић, Срђан Шупут и Борис Дмитрашиновић.

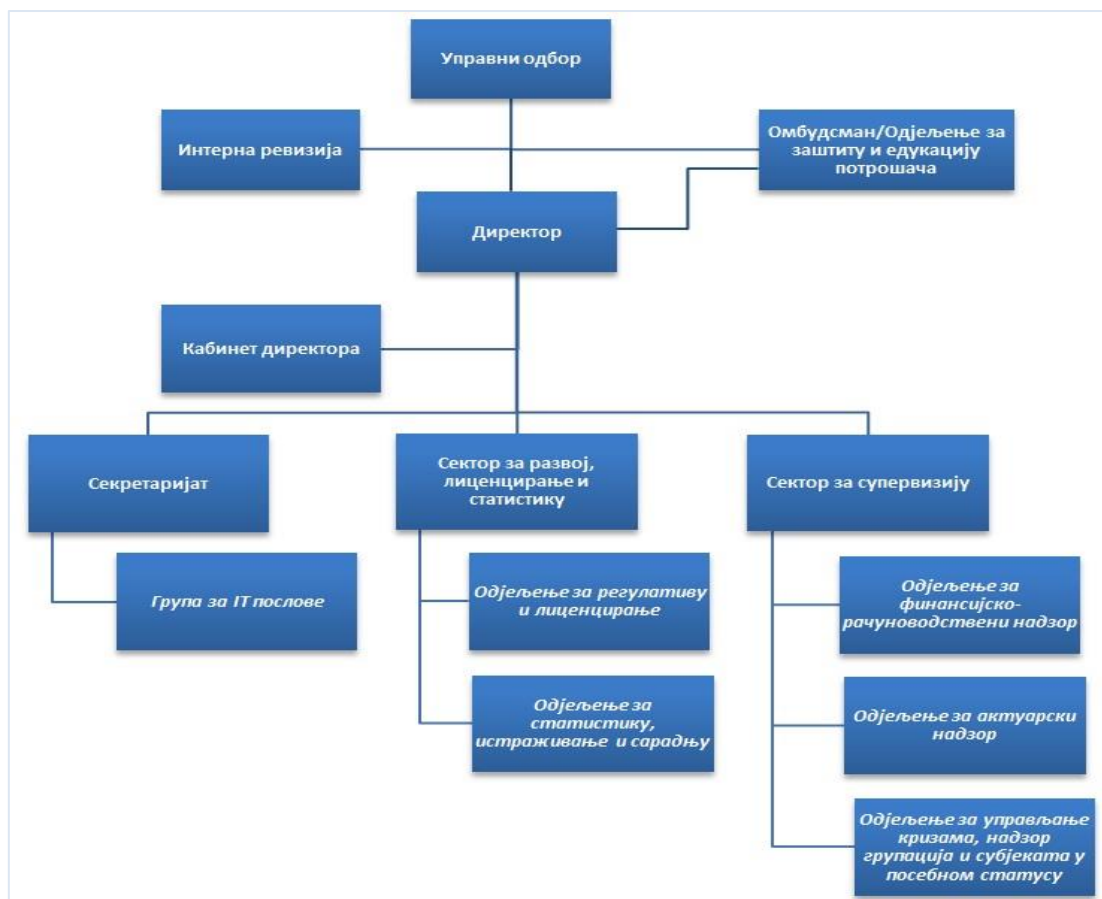
Директора Агенције, на приједлог Владе Републике Српске, именује Народна скупштина Републике Српске. Директор се именује на период од четири године.

Директор Агенције води пословање Агенције, заступа и представља Агенцију, одговоран је за законит рад и пословање, организује активности Агенције и обавља друге послове, који су законским оквиром и Статутом стављени у надлежност директора.

Народна скупштина Републике Српске је, Одлуком број: 02/1-021-1680/15 од 23.12.2015. године ("Службени гласник Републике Српске", број: 110/15), именовала Славена Дујаковића за директора Агенције.

1.3.2. Организациона структура

Организациона структура Агенције даје се у наставку.

Илустрација бр.1: Организациона структура Агенције

Управни одбор Агенције, је на сједници од 28.08.2015. године, усвојио нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у Агенцији за осигурање Републике Српске, којим је прописана сљедећа организациона структура Агенције:

- Кабинет директора,
- Секретаријат са Групом за ИТ послове,
- Сектор за развој, лиценцирање и статистику, у чијем саставу су:
 - Одјељење за регулативу и лиценцирање и
 - Одјељење за статистику, истраживање и сарадњу;
- Сектор за супервизију, у чијем саставу су:
 - Одјељење за финансијско-рачуноводствени надзор,
 - Одјељење за актуарски надзор и
 - Одјељење за управљање кризама, надзор групација и субјеката у посебном статусу;
- Омбудсман/Одјељење за заштиту и едукацију потрошача.

У Агенцији је на дан 31.12.2015. године било запослено 27 радника, од чега је 24 запослена или око 89% са високом стручном спремом из области економије, права и електротехнике.

У наредним табелама даје се структура запослених у Агенцији:

Табела 1.1. Структура запослених према нивоу образовања

Р.Б.	Ниво образовања	Професионални назив	Број запослених
1.	ССС	економски и административни техничар	3
2.	ВСС	дипл.економиста	13
		дипл.правник	7
		дипл.инж.ел.технике	1
Укупно:			21
3.	Мастер/магистар	економске науке	3
УКУПНО:			27

Табела 1.2. Специјалистичка и стручна знања запослених

Р.Б.	Специјалистичка и стручна знања	Број запослених
1.	Овлашћени актуари	5
2.	Овлашћени процјењивачи	6
3.	Овлашћени ревизор	1
4.	Овлашћени интерни ревизор	4
5.	Овлашћени рачуновођа	4
6.	Стечајни управник	1
7.	Правосудни испит	1

Етичким правилима и Правилником о пословној тајни детаљно су утврђене све обавезе, ограничења и одговорности предсједника и чланова Управног одбора, директора, као и свих запослених у Агенцији, а с циљем транспарентног рада и постизања већег степена повјерења на тржишту осигурања у Републици Српској.

У складу са Планом едукативних активности за 2015. годину, Агенција је наставила са јачањем стручних и професионалних капацитета. Запослени у Агенцији учествовали су на домаћим и међународним семинарима и симпозијумима на актуелне теме из области:

- развој сектора и надзора осигурања
 - надзор осигурања у концепту Солвентност II,
 - управљање катастрофалним ризицима, осигурање од елементарних непогода,
 - банкоосигурање, Bankers Blanket Bond – 3В полиса и асистентски сервиси,
 - развој система управљања ризицима,
 - осигурање од одговорности менаџера;
- актуарства

- примјена финансијске математике у осигурању,
- методолошки приступ формирању тарифа у осигурању,
- израда рентних таблица,
- професионализам у обављању актуарских послова,
- модели управљања ризицима из осигурања,
- давање мишљења домаћих овлашћених актуара, инострана и домаћа искуства;
- права осигурања
 - начела и актуелне судске праксе у накнади штета из осигурања,
 - специфичности регресног поступка у осигурању,
 - штете из осигурања од аутоодговорности;
- финансија
 - трендови у интерној ревизији и рачуноводству,
 - поступак принудне наплате мјеницом- законска регулатива и судска пракса у Републици Српској и БиХ,
 - спречавање прања новца и финансирања тероризма,
 - финансијско извјештавање и управљање у функцији успјешног пословања,
 - мултилатералне компензације и цесије,
 - корпоративна одговорност интерног ревизора;
- информационих технологија (ИТ)
 - нове тенденције у електронском пословању,
 - ИТ ризици,
 - сигурност рачунарских система и рачунарска форензика;
- функционисања јавне управе
 - заштита личних података,
 - јавне набавке.

Значајан сегмент представљале су тзв. интерне едукације које Агенција организује непосредно и искључиво за своје запослене, а на основу претходно идентификованих потреба. У извјештајном периоду одржана је едукација на тему провођења off - site и on - site контрола, у складу са усвојеним интерним методологијама.

1.4. Законодавни оквир

Правни оквир, којим је уређен правни статус, надлежности и дјелокруг рада Агенције, представљају сљедећи закони:

- Закон о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10),
- Закон о посредовању у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 17/05, 64/06 и 106/09),
- Закон о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15),
- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник Републике Српске“, број: 13/09) и
- Закон о комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/09).

Поред законског оквира, Агенција доноси и подзаконске прописе који обезбјеђују ефикасну примјену закона из области осигурања. Подзаконски акти којима је уређен сектор осигурања, доступни су на интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba).

2. АКТИВНОСТИ АГЕНЦИЈЕ У ИЗВЈЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

Основни задаци Агенције према закону могу се груписати на:

- доношење подзаконске регулативе, у складу са одредбама закона из области осигурања, а који чине шири правни оквир за уређење и надзор тржишта осигурања,
- давање различитих дозвола и одобрења од значаја за рад друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања,
- надзор над пословањем друштава за осигурање и других овлашћених учесника на тржишту осигурања и
- заштита и едукација потрошача.

2.1. Регулаторне активности

Регулаторне активности Агенције, у 2015. години, имале су за циљ очување стабилности и развој сектора осигурања у Републици Српској, а одвијале су се кроз:

- измјене подзаконске регулативе из финансијског пословања друштава за осигурање,
- обезбјеђења ефикаснијег провођења Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности,
- доношење подзаконских аката на основу Закона о обавезним осигурањима у саобраћају и
- унапређење подзаконске регулативе из области заштите интереса потрошача услуга осигурања.

У том смислу, у извјештајном периоду, донесени су сљедећи подзаконски акти:

1. Одлука о измјени одлуке о начину утврђивања и обрачуна доприноса Заштитном фонду Републике Српске, роковима уплате и начину вођења средстава доприноса („Службени гласник Републике Српске“ број: 2/15),
2. Правилник о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама („Службени гласник Републике Српске“, број: 10/15),
3. Одлука о плаћању доприноса Заштитном Фонду Републике Српске у 2015. години („Службени гласник Републике Српске“, број: 29/15),
4. Правилник о начину утврђивања и праћења ликвидности друштава за осигурање и реосигурање („Службени гласник Републике Српске, број: 38/15),
5. Правилник о измјени правилника о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање („Службени гласник Република Српске“, број: 61/15),

6. Правилник о улагању средстава друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 61/15 и 87/15),
7. Одлука о начину коришћења одређених облика активе за покриће техничких резерви друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 87/15),
8. Упутство о облику и садржају извјештаја о аналитичким подацима улагања средстава друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 87/15),
9. Одлука о заједничкој тарифи премија и цјеновнику за осигурање од одговорности за моторна возила у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/15),
10. Одлука о измјени одлуке о именовању Омбудсмана у осигурању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 94/15),
11. Одлука о минималном садржају услова и полисе осигурања власника возила од одговорности за штету проузроковану трећим лицима („Службени гласник Републике Српске“, број: 101/15),
12. Правилник о систему управљања у друштву за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 107/15),
13. Правилник о начину утврђивања, обрачуну и роковима уплате доприноса Заштитном фонду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 107/15),¹
14. Одлуку о броју гласова чланова скупштине Заштитног фонда Републике Српске за 2016. годину („Службени гласник Републике Српске“, број: 107/15),
15. Смјернице за провођење закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности за обвезнике у надлежности Агенције за осигурање Републике Српске (објављено на интернет страници Агенције),
16. Упутство о размјени података о штетницима између друштава за осигурање у Републици Српској (објављено на интернет страници Агенције).

Сви донесени подзаконски акти Агенције доступни су на интернет страници Агенције. Агенција на интернет страници објављује и нацрте подзаконских аката, ради провођења јавне расправе, како би сви учесници на тржишту осигурања имали могућност да доставе своје писане коментаре, мишљења и/или сугестије.

¹ Ступањем на снагу Правилника о начину утврђивања, обрачуну и роковима уплате доприноса Заштитном фонду Републике Српске престала је да важи Одлука о начину утврђивања и обрачуна доприноса Заштитном фонду Републике Српске, роковима уплате и начину вођења средстава доприноса („Службени гласник Републике Српске“ број: 80/09, 40/10 и 2/15).

У наставку су дати циљеви и карактеристике подзаконских аката, донесених у овом извјештајном периоду, на основу којих су квантитативни и квалитативни захтјеви према друштвима за осигурање подигнути на виши ниво.

У складу са Правилником о заштити потрошача услуга осигурања и Омбудсману у осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број: 65/13), а по узору на Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings (Смјернице за рјешавање приговора код осигуравајућих друштава), које је усвојила European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) у јуну 2012. године, донесен је Правилник о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама. Овим правилником уређено је поступање друштава за осигурање у вези са притужбама осигураника, уговарача осигурања, корисника из уговора о осигурању, односно поступак одлучивања по притужбама, правила комуникације са подносиоцима притужби, вођење регистра притужби, контрола поступања по притужбама, предузимање мјера и обавјештавање Агенције. За друштва за осигурање утврђена је обавеза да обезбиједи право на информисаност и заштиту права осигураника, уговарача осигурања и корисника из уговора о осигурању, у складу са важећим прописима, правилима струке и добрим пословним обичајима. У том циљу друштва за осигурање обавезна су да, у писаној информацији прије закључивања уговора о осигурању, дају потпуне и ажурне податке о начину и року подношења притужби, адреси за примање притужби, броју телефакса, односно адреси електронске поште за примање притужби, обавезном садржају притужбе и року достављања одговора на притужбу. Такође, друштва за осигурање су обавезна да на службеној интернет страници, као и у писаном облику, на видно истакнутом мјесту у сваком пословном објекту, наведу потпуне и ажурне податке о начину и року подношења притужби, адреси за примање притужби, броју телефакса, односно адреси електронске поште за примање притужби, обавезном садржају притужбе и року достављања одговора на притужбу. Одредбе овог правилника не односе се на притужбе трећих оштећених лица из уговора о осигурању од одговорности за моторна возила и осталих обавезних осигурања од одговорности. Значај овог правилника је и у томе што ће омогућити Агенцији адекватно провођење надзора над поступањем друштава за осигурање по притужбама, а омогућиће и управама друштава за осигурање контролу над процесом поступања са притужбама.

Новим Правилником о начину утврђивања и праћења ликвидности друштава за осигурање и реосигурање, утврђивање ликвидности засновано је на много опрезнијем приступу. Наиме, као ликвидна средства не третирају се средства која служе за покриће техничких резерви, без обзира у којим облицима се налазе (нпр. депозити, државне хартије од вриједности и сл), као и средства која служе као гаранција за измирење обавеза трећих лица. На овај начин исправљени су недостаци претходног правилника, који је регулисао ову област, а према којем су израчунати коефицијенти били изузетно високи и нису одражавали стварно стање ликвидности друштава за осигурање.

Правилником о улагању средстава друштава за осигурање регулисано је улагање средстава за покриће 50% минималног гарантног фонда, средстава за покриће

техничких резерви неживотних осигурања и средстава за покриће техничких резерви животних осигурања, уз измјену, у односу на претходни правилник који је регулисао ову област², одређених квантитативних и квалитативних захтјева у погледу признавања улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда, и то:

- повећана је горња граница дозвољених улагања средстава за покриће техничких резерви у некретнине и
- подигнути су на виши ниво квалитативни захтјеви за улагања у депозите и захтјеви за већу дисперзију улагања средстава за покриће 50% минималног гарантног фонда у депозите.

Надаље, уведени су и нови захтјеви у погледу доношења стратегија и политика управљања ризицима улагања, њиховог редовног годишњег оцјењивања преиспитивања и мијењања, као и захтјеви у погледу интерног регулисања процјене појединих облика средстава за покриће техничких резерви.

Правилником о измјенама и допунама правилника о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурање прецизније су регулисана неликвидна средства која служе као одбитна ставка приликом утврђивања расположивог капитала.

Доношењем Правилника о систему управљања у друштву за осигурање, уведени су нови регулаторни захтјеви у погледу успостављања интерних контрола, идентификовања, мјерења, праћења и процјене ризика, те начина организације и рада интерне ревизије, а који су, у значајној мјери, засновани на правилима регулаторног оквира из тзв. режима Солвентност II³.

Агенција је, истовремено са провођењем регулаторних активности које су у њеној директној надлежности, учествовала у јавној расправи и у изради приједлога Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, а који је усвојен у току извјештајног периода. Додатно, идентификована је и потреба за измјену законских и подзаконских прописа чије доношење није у надлежности Агенције, те су, у оквиру сарадње са Министарством финансија Републике Српске, упућене иницијативе за њихове измјене и допуне.⁴

Основне карактеристике подзаконских прописа, донесених на основу Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, који регулишу услове, одређивање премије и цјеновник обавезног осигурања од аутоодговорности описане су у поглављу 3.2. - Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности - Активности у вези са постепеним увођењем система слободног одређивања цијена/премија.

² Ступањем на снагу Правилника о улагању средстава друштава за осигурање престао је да важи Правилник о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштава за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број: 131/10, 2/12, 115/13 и 06/14)

³ Солвентност II је регулаторни оквир који је заснован на директиви 2009/138/ЕЗ, а који је у Европској Унији у примјени од 1.1.2016. године.

⁴ Детаљније у поглављу 3.4.1.-Сарадња са домаћим институцијама

2.2. Надзорне активности и лиценцирање

2.2.1. Издавање дозвола за рад и издавање других одобрења у пословима осигурања и посредовања у осигурању

У 2015. години Агенција је, у складу са законским овлашћењима, разматрала и рјешавала поднесене захтјеве за издавање:

- дозвола за рад друштву за осигурање,
- дозвола за рад и упис у регистар заступника – физичких и правних лица,
- дозвола за рад и упис у регистар брокера у осигурању – физичких и правних лица,
- одобрења за склапање уговора о реосигурању са друштвима за реосигурање са сједиштем изван БиХ,
- овлашћења за обављање актуарских послова,
- одобрења на избор независног ревизора друштава за осигурање,
- сагласности у вези улагања средстава друштава за осигурање,
- сагласности за нову емисију акција,
- сагласност за стицање квалификованих удјела,
- сагласности за лица на значајном положају у друштву за осигурање,
- сагласности за упис промјена у Регистар код Агенције,
- сагласности за измјене и допуне аката друштава за осигурање, друштава за заступање и брокерских друштава,
- сагласности за отварање брокерског друштва из РС у ФБиХ и
- сагласности за промјену података, у складу са подзаконским прописом који регулише осинивање и пословање филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању.

Поред тога, Агенција је давала мишљења у вези са примјеном прописа из осигурања, те издавала потврде и акте/документе са траженим подацима за потребе учешћа друштава за осигурање у поступцима јавних набавки и за друге сврхе, те изводе и увјерења из регистра код Агенције.

У вези са издавањем дозвола, уписом и брисањем из јавних регистра које Агенција води у складу са законом, вођено је 116 поступака а чија структура је дата у Табели бр. 2.1.

У складу са законским овлашћењима Агенција је, у 2015. години, разматрала 138 различитих захтјева за издавање сагласности и одобрења друштвима за осигурање и Заштитном фонду Републике Српске, а чија структура је дата у Табели бр.2.2.

Извјештај о раду Агенције за осигурање Републике Српске
за период 01.01. до 31.12.2015. године

Табела 2.1. – Преглед издатих дозвола, уписа и брисања из регистра Агенције и укупног броја учесника на тржишту осигурања на дан 31.12.2015. године

Р.Б.	Опис	Број	Субјект/Напомена	Стање на дан 31.12.2015. године
1.	Издавање дозволе за рад за обављање дјелатности непосредног осигурања	1 друштво за осигурање	„ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука	12 ⁵
2.	Издавање дозволе за обављање послова осигурања у врстама групе неживотних осигурања из члана 49. став 2. тачка б, односно члана 53. став 1. тачка б. Закона о друштвима за осигурање	1 друштво за осигурање	„Осигурање Аура“ а.д. Бања Лука	
3.	Издавање дозвола и упис у Регистар посредника у осигурању	22 заступника уписано у Регистар заступника - физичка лица	Подаци о заступницима доступни на интернет страници Агенције	154 заступника - физичка лица, ⁶
		12 заступника брисано из Регистра заступника – физичка лица		
		7 предузетничких радњи уписано у Регистар заступника		
		4 предузетничке радње брисане из Регистра заступника	„Зететик“ д.о.о. Брчко Дикстикт „Premium plus“ д.о.о. Бања Лука	10 друштава за заступање из Републике Српске (укључујући и Поште Српске)
		2 друштва за заступање из Републике Српске уписана у регистар		
		1 друштво за заступање из ФБиХ уписано у регистар	„Asa agent“ д.о.о. Сарајево	4 друштва за заступање - филијале из ФБиХ
		2 друштва за заступање из ФБиХ брисана из регистра	„Elita-Meel“ д.о.о. Сарајево „VBL posrednik“ д.о.о. Сарајево	
		47 брокера у осигурању уписано у Регистар брокера – физичка лица	Подаци о брокерима доступни на интернет страници Агенције	117 брокера - физичка лица
15 брокера у осигурању брисано из Регистра брокера – физичка лица				
1 брокерско друштво из Републике Српске уписано у Регистар брокера	„АДВАНТИС БРОКЕР“ д.о.о. Бања Лука	7 брокерских друштава из Републике Српске 1 филијала брокерског друштва из ФБиХ		
4.	Издавање овлашћења за обављање актуарских послова и упис у регистар овлашћених актуара	1 актуар уписан у регистар	Листа овлашћених актуара доступна на интернет страници Агенције	32 актуара

Извор: База података Агенције

⁵ Друштво за осигурање „ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука, почело је са обављањем дјелатности осигурања, након завршетка поступка уписа друштва у регистар надлежног суда и уписа у регистар код Агенције, у јануару 2016. године. Стога „ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука није укључен у укупан број друштава за осигурање, са стањем на дан 31.12.2015. године.

⁶ Број регистрованих заступника уписаних у Регистар заступника – физичка лица обухвата и број заступника регистрованих као предузетничка радња за заступање у осигурању.

Табела 2.2. – Дозволе, сагласности и одобрења у 2015. години

Р.Б.	Опис	Број
1.	Сагласност на закључивање уговора о реосигурању са друштвима за реосигурање са сједиштем изван БиХ	14 захтјева (12 позитивно ријешено, 1 поступак обустављен, 1 одбачен)
2.	Одобрење за избор независног ревизора	11 захтјева (позитивно ријешени)
3.	Сагласност за стицање квалификованог удјела	10 захтјева (9 позитивно ријешено, 1 захтјева одбачен)
4.	Сагласност за емисију акција:	
	повећање основног капитала	5 друштава за осигурање укупна вриједност емисија износи 14.948.645 КМ (једно друштво је остварило емисиону премију, а једно друштво је остварило емисиони губитак) ⁷
	смањење основног капитала ради покрића губитка	2 друштва за осигурање (10.443.200 КМ)
	истовремено повећање и смањење основног капитала	2 друштва за осигурање (4.700.000 КМ повећање, 14.690.563 КМ смањење капитала) 1 друштво за осигурање - дата сагласност, али емисија није реализована
5.	Сагласности у складу са Правилником о улагања средстава друштава за осигурање	7 захтјева (позитивно ријешени)
6.	Сагласности за именовање лица на значајном положају	29 захтјева (25 сагласности, 3 захтјева одбијена, 1 поступак обустављен)
7.	Упис промјена у регистре код Агенције	48 уписа
8.	Одобрење за оснивање шалтера и других организационих јединица	5 захтјева (позитивно ријешени)
9.	Сагласност на измјену и допуну аката	1 захтјев (позитивно ријешен)
10.	Сагласност за отварање брокерског друштва из РС у ФБиХ	1 захтјев (позитивно ријешен)
11.	Сагласност за промјену података, у складу са подзаконским прописом који регулише оснивање и пословање филијала друштава за осигурање у међуентитетском пословању	2 захтјева (позитивно ријешена)

Извор: База података Агенције

Поред разматраних захтјева, наведених у Табели бр.2.2, Агенција је дала укупно 43 мишљења (тумачења) у вези са примјеном прописа из осигурања, те укупно 79 потврда

⁷ Код једног друштва за осигурање поступак уписа повећања капитала код надлежног суда завршен је у току 2016. године

и аката/докумената са траженим подацима за потребе учешћа друштава за осигурање у поступцима јавних набавки и за друге сврхе, укључујући и изводе и увјерења из регистара код Агенције.

2.2.2. Надзорне активности

Надзорне активности Агенције, у периоду од 01.01. до 31.12.2015. године, заснивале су се на: континуираном надзору, редовним и ванредним контролама пословања друштава за осигурање, посредника у осигурању и Заштитног фонда Републике Српске. На основу ових активности Агенција је предузимала различите надзорне мјере у складу са прописима.

2.2.2.1. Континуирани надзор

Активности континуираног надзора, у периоду од 01.01. до 31.12.2015. године, обављане су праћењем начина рада и финансијског положаја учесника на тржишту осигурања кроз анализу финансијских, ревизорских, актуарских, статистичких, надзорних и других извјештаја, које учесници на тржишту осигурања у прописаним временским интервалима достављају Агенцији.

Континуирано извјештавање учесника на тржишту осигурања у 2015. години, вршено је у електронском облику на обрасцима које је прописала Агенција подзаконским прописима, што је приказано у *Табели бр.2.3.*

На основу достављених извјештаја сачињен је већи број информација, датих у *Табели бр. 2.4,* у којима је извршена:

- анализа појединих сегмената пословања учесника на тржишту осигурања и
- идентификација основних ризика у пословању појединих друштава за осигурање.

Наведене информације садрже и приједлоге за даље надзорне активности и мјере Агенције. Полазећи од информација из континуираног надзора, у зависности од значаја изложености идентификованим ризицима покренуте су ванредне контроле у 2015. години.

Табела 2. 3: Преглед прописаних извјештаја који се достављају Агенцији

Р.Б.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
1.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „П-Д“ – Извјештај о премији осигурања, - Образац „Ш-Д“ – Извјештај о штетама, - Образац „П-Р“ - Извјештај о премији – реосигурање, - Образац „Ш-Р“ - Извјештај о штетама – реосигурање, - Образац „П-Ф“ – Извјештај о премији осигурања РС, - Образцем „Ш-Ф“ – Извјештај о штетема РС, - Образац „Ликв 1“ Извјештај о показатељима ликвидности, - Образац „ТГМ-Д“ Извјештај о мјесечним токовима готовине, - Образац „Д-ЗФ“ -Извјештај о наплаћеним доприносима, - Образац „Ш-ЗФ“ -Извјештај о одштетним захтјевима, - Образац „Р-ЗФ“ – Извјештај о наплати регреса. 	Мјесечно	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Филијале друштава из ФБиХ, Заштитни фонд Републике Српске
2.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „БС-Д“ – Биланс стања, - Образац „БУ-Д“ - Биланс успјеха, - Образац „ТГ-Д“ – Биланс токова готовине, - Образац „ПК-Д“ – Извјештај о промјенама на капиталу, - Образац „БС-Р“ – Биланс стања- реосигурање, - Образац „БУ-Р“ - Биланс успјеха – реосигурање, - Образац „ТГ-Р“ – Биланс токова готовине – реосигурање, - Образац „ПК-Р“ – Извјештај о промјенама на капиталу – реосигурање, - Образац „ТСО-Д“ - Извјештај о трошковима спровођења осигурања, - Образац „ТПЛ-Д“ - Извјештај о трансакцијама са повезаним лицима, - Образац „ТП-Д“ - Извјештај о трошковима прибаве и разграниченим трошковима прибаве, - Образац „ТУ-Д“ - Извјештај о трошковима управе, - Обрасци „МС-Ж“ и „МС-НЖ“ – Извјештаји о маргини солвентности, - Обрасци „К-НЖ“, „К-Ж“, „КР“ - Извјештаји о капиталу и испуњавању захтјева адекватности капитала, - Образац „К-ОС1“ – Извјештај о квалификованом удјелу у капиталу или гласачим правима других финансијских институција, - Обрасци „К-ОС2“ – Извјештај о улагању у подређене дужничке инструменте и остала улагања у друге финансијске институције, - Обрасци „К-ОС3“ - Извјештај о неликвидним средствима, - Обрасци „УС1“, „УС2“, „УС3“ – Извјештаји о улагању средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда, - Образац „АУС“ - Аналитика улагања средстава, - Образац „РТП“ – Обрачун разграничених трошкова прибаве осигурања, - Образац „РТП-ТР“ – Разграничени трошкови прибаве осигурања који се признају као покриће техничких 	Тромјесечно	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Заштитни фонд Републике Српске

Извјештај о раду Агенције за осигурање Републике Српске
за период 01.01. до 31.12.2015. године

Р.Б.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
	<p>резерви неживотних осигурања, - Образац „ПОТ-Д“ - Извјештај о старосној структури датих аванса, потраживања и пласмана, - Образац „ИВПОТ-Д“ - Извјештај о промјенама исправке вриједности датих аванса, потраживања и пласмана, - Образац „БС-ЗФ“ - Биланс стања, - Образац „БУ-ЗФ“ - Биланс успјеха, - Образац „ТГ-ЗФ“ - Биланс токова готовине, - Образац „ПК-ЗФ“ - Извјештај о промјенама на капиталу, - Образац „Анекс-ЗФ“ - Анекс – додатни рачуноводствени извјештај.</p>		
3.	<p>- Образац „П1-Д“ - Извјештај о премији осигурања и мјеродавној премији у самопридржају, - Образац „ПЖ1-Д“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања I, - Образац „ПЖ2-Д“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања II, - Образац „П-АО-Д“ - Извјештај о премији осигурања од одговорности за моторна возила, - Образац „КП-Д“ - Извјештај о обрачунатој премији и накнадама по продајним каналима, - Образац „ОШИ-Д“ - Извјештај о премији и штетама за осигурање од осталих штета на имовини, - Образац „Ш1-Д“ - Извјештај о штетама и мјеродавним штетама у самопридржају, - Образац „Ш-АО-Д“ - Извјештај о штетама осигурања од одговорности за моторна возила, - Образац „РШ-Д“ - Извјештај о структури бруто резерви за штете, - Образац „МР-Д“ - Извјештај о математичкој резерви, - Образац „РУД-Д“ - Извјештај о резерви за учешће у добити, - Образац „ПРЖ-Д“ - Извјештај о промјенама код животних осигурања, - Образац „РП-Д“ - Извјештај о регресним потраживањима, - Образац „ТРНЖ-Д“ - Извјештај о нето техничком резултату за неживотна осигурања, - Образац „ТРЖ-Д“ - Извјештај о нето техничком резултату за животна осигурања, - Образац „КС-Д“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених, - Образац „П1-Р“ - Извјештај о премији осигурања и мјеродавној премији у самопридржају – реосигурање, - Образац „Ш1-Р“ - Извјештај о штетама и мјеродавним штетама у самопридржају – реосигурање, - Образац „РШ-Р“ - Извјештај о структури бруто резерви за штете – реосигурање, - Образац „МР-Р“ - Извјештај о математичкој резерви – реосигурање, - Образац „ТРНЖ-Р“ - Извјештај о нето техничком резултату за неживотна осигурања – реосигурање, - Образац „ТРЖ-Р“ - Извјештај о нето техничком резултату за животна осигурања – реосигурање, - Образац „КС-Р“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених – реосигурање, - Образац „ПЖ1-Ф“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања РС I, - Образац „ПЖ2-Ф“ - Аналитички извјештај о премији животних осигурања РС II, - Образац „П-АО-Ф“ - Извјештај о премији осигурања од одговорности за моторна возила РС, - Образац „КП-Ф“ - Извјештај о премији осигурања и накнадама по продајним каналима РС, - Образац „ОШИ-Ф“ - Извјештај о премији и штетама за осигурање од осталих штета на имовини РС, - Образац „Ш-АО-Ф“ - Извјештај о штетама за осигурање од одговорности за моторна возила РС,</p>	Полугодишње/Годишње	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Филијале друштава из ФБиХ, Заштитни фонд Републике Српске

Р.Б.	Извјештај	Период достављања извјештаја	Субјект
	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „ПРЖ-Ф“ - Извјештај о промјенама код животних осигурања РС, - Образац „КС-Ф“ - Извјештај о квалификационој структури и броју запослених РС, - Образац „КС-ЗФ“ - Извјештај о квалификационој структури . 		
4.	<ul style="list-style-type: none"> - Образац „IBNR-LŠ-D“ - Извјештај о ријешеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-IŠ-D“ - Извјештај о исплаћеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-RŠ-D“ - Извјештај о резервама за настале пријављене штете - Run-off троугао за IBNR, - Образац „IBNR-RŠ-D“ - Извјештај о пријављеним штетама - Run-off троугао за IBNR, - Извјештај независног ревизора о обављеној ревизији финансијских и других извјештаја друштава за осигурање, - Мишљење овлашћеног актуара на финансијске извјештаје друштава за осигурање, - Пословни план (годишњи и средњорочни), - Годишњи извјештај о пословању. 	Годишње	Друштва за осигурање, Друштва за реосигурање, Заштитни фонд Републике Српске

Извор: База података Агенције

Табела 2. 4: Информације сачињене на основу континуираног надзора у 2015. години

Р.Б.	Опис	Надзирани субјект
1.	Мишљење у погледу примјене одредби члана 23. Закона о посредовању у осигурању	сва друштва за осигурање и посредници у осигурању
2.	Информација - финансијски извјештаји друштава за осигурање и извјештаји независног ревизора за 2014, 30.06.2015. и 30.09.2015. године	сва друштава за осигурање
3.	Информација о улагању средстава за покриће техничких резерви друштава за осигурање, стање на дан 31.12.2014, 31.03.2015, 30.06.2015. и 30.09.2015. године	сва друштава за осигурање
4.	Информација испуњавање захтјева адекватности капитала на дан 31.12.2014, 31.03.2015, 30.06.2015. и 30.09.2015. године	сва друштава за осигурање
5.	Информација о техничком резултату неживотна осигурања за 2014. годину и 30.06.2015. године	сва друштава за осигурање
6.	Информација о контроли маргине солвентности друштава за осигурање, стање на дан 31.12.2014. и 30.06.2015. године	сва друштава за осигурање
7.	Информација о примјени Упутства о вођењу ванбилансне евиденције средстава и обавеза повезаних са датим гаранцијама друштава за осигурање	сва друштава за осигурање
8.	Информација о упису лица овлашћено за заступање у Регистар суда, без ограничења	1 друштво за осигурање
9.	Информација у вези са захтјевом друштва за осигурање за одобрење трансакција са банком	1 друштво за осигурање
10.	Информација и преглед окончаних прекршајних поступака пред основним судовима	2 друштва за осигурање
11.	Информација у вези притужби осигураника на рад друштва за осигурање	1 друштво за осигурање
12.	Мишљење на избор независног ревизора	11 друштава за осигурање
13.	Мишљење на емисију акција	7 друштва за осигурање
14.	Информација у вези са поступањем по притужбама на рад друштава за осигурање, односно евентуалним прекршајним кажњавањем	2 друштва за осигурање
15.	Мишљење на План пословања	3 брокерска друштва
16.	Информација о основним показатељима субјеката на тржишту осигурања у Републике Српске за 2014. годину	сва друштава за осигурање, филијале друштава из ФБиХ и Заштитни фонд Републике Српске
17.	Информација о достављању извјештаја кроз Информациони систем Агенције на дан 30.06.2015, 30.09.2015. године	сва друштава за осигурање, филијале друштава из ФБиХ и Заштитни фонд Републике Српске
18.	Информација о поступању друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ по Правилнику о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама	сва друштава за осигурање и филијале друштава из ФБиХ

Извор: База података Агенције

2.2.2.2.Редовне и ванредне контроле

Редовне и ванредне контроле обављане су off-site (у просторијама Агенције на основу достављених докумената и извјештаја) и on-site (у друштвима за осигурање и код посредника у осигурању). Контроле се проводе према стандардизованим супервизорским методологијама, које се редовно ревидирају и усклађују са стеченим искуствима у пракси и међународним стандардима супервизије осигурања.

У наредној табели дат је упоредни преглед on-site контрола у 2014. и 2015. години:

Табела 2.5. On-site контроле у 2014. и 2015. години

Р.Б.	Врста контрола	2014. год.	2015. год.
1.	Редовне контроле	16	6
2.	Ванредне контроле	2	8
УКУПНО:		18	14

У складу са Планом редовних контрола за 2015. годину, Агенција је покренула шест редовних on-site контрола и то:

- свеобухватну контролу пословања у Осигурању Аура а.д. Бања Лука, Croatia osiguranje д.д. Љубушки – Филијала Бања Лука и у брокерском друштву за осигурање Први брокер д.о.о. Бања Лука,
- контролу пословања у дијелу животног осигурања и спровођења политике реосигурања и саосигурања у Wiener осигурању а.д. Бања Лука и Дунав осигурању а.д. Бања Лука и
- контрола извршења надзорних мјера за отклањање утврђених неправилности и незаконитости у Брчко –гас осигурање д.д. Брчко.

У извјештајном периоду, завршене су контроле покренуте у 2014. години и то код:

- Брчко –гас осигурање д.д.Брчко,
- Крајина осигурање а.д. Бања Лука,
- Триглав осигурање а.д. Бања Лука,
- Микрофин осигурање а.д. Бања Лука,
- Дунав осигурање а.д. Бања Лука,
- Зовко осигурање д.д. Жепче – Подружница Добој,
- Unica osiguranje d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- Сарајево осигурање д.д. Сарајево – Подружница Бања Лука,
- Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- Bosna – Sunce osiguranje d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука и
- Заштитни фонд Републике Српске.

Од шест редовних on-site контрола, које су покренуте у току 2015. године, завршене су двије on-site редовне контроле, и то код:

- Croatia osiguranju д.д. Љубушки – Филијала Бања Лука и
- Први брокер д.о.о. Бања Лука - брокерско друштво за осигурање.

У извјештајном периоду обављено је и 8 ванредних on-site контрола, на основу претходно идентификованих ризика у одређеним сегментима пословања, и то код:

- Сарајево осигурање д.д. Сарајево – Филијала Бања Лука,
- Крајина осигурање а.д. Бања Лука,
- Wiener осигурање а.д. Бања Лука,
- Нешковић осигурање а.д. Бијељина,
- Осигурање Аура а.д. Бања Лука,
- Euroherc osiguranje d.d. Sarajevo – Подружница Бања Лука,
- Самостална предузетничка радња за заступање у осигурању „Бонус“ Бијељина и друштва за осигурање која послове закључивања уговора о осигурању обављају на одређеним продајним мјестима и станици за технички преглед моторних возила (станица за технички преглед и продајна мјеста одређена на основу екстерне пријаве).

Редовне и ванредне on-site контроле биле су усмјерене на провјеру:

- извршења мјера из претходних контрола,
- процедуралног усклађивања пословања са законским прописима,
- података који су предмет уписа у регистре који се воде код Агенције,
- уговора о посредовању у осигурању,
- поштивања тарифа и услова осигурања код закључивања уговора о осигурању,
- ажурности и обухвата рачуноводствених и других евиденција,
- провођења интерних процедура и интерних контролних поступака,
- финансијског и рачуноводственог аспекта пословања,
- вођења евиденција о полисама осигурања и других интерних евиденција,
- обрачуна резерви за штете,
- процеса и ажурности рјешавања и исплате одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума,
- вођење листе штетника (за обавезно осигурање од аутоодговорности),
- рада органа учесника на тржишту осигурања,
- трошкова спровођења осигурања,
- политике саосигурања и реосигурања,
- трансакција са повезаним лицима,
- ликвидности,
- примјене аката о процјени билансних и ванбилансних позиција,
- улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда,

- обрачуна маргине солвентности, капитала и адекватности капитала,
- коришћења и исплате средстава превентиве правним и физичким лицима,
- аката пословне политике,
- процеса закључивања уговора о осигурању на продајним мјестима,
- усклађености организације, пословања и процеса посредовања приликом закључивања уговора о осигурању од стране брокерског друштва у осигурању са прописима и др.

Поред наведених on-site контрола, Агенција је у извјештајном периоду покренула планиране (редовне) off-site контроле и то:

- код свих друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ, која се баве обавезним осигурањем од аутоодговорности - поштивања премијског система обавезног осигурања од аутоодговорности, односно примјена Одлуке о заједничким условима за осигурање од одговорности за моторна возила у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/13) и Одлуке о заједничкој тарифи премија и ценовнику за осигурање од одговорности за моторна возила у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/13) и контрола уговора о обавезном осигурању од аутоодговорности закључених у поступку јавних набавки,
- код свих друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској и филијала друштава за осигурање из ФБиХ - поштивање правила извјештавања и обавјештавања Агенције, прописаних законом и подзаконским актима.

Контрола поштивања правила извјештавања и обавјештавања код друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и изрицање мјера из надзора, завршена је у току извјештајног периода.

Поред планираних off-site редовних контрола извршена је ванредна off-site контрола једног друштва за осигурање на основу приговора на рад лица запослених у филијали тог друштва у ФБиХ, која су закључивала уговоре о осигурању. О налазима контроле обавјештена је Агенција за надзор осигурања ФБиХ.

Поред тога, Агенција је у оквиру континуираног надзора спровела додатну off-site контролу у Осигурању Гарант д.д. Брчко и Бобар осигурање а.д. Бијељина. Овим друштвима за осигурање је, на основу проведених контрола, Агенција изрекла више надзорних мјера.

У 2015. години настављено је и додатно праћење стања у 4 друштва за осигурање, код којих су идентификовани повећани ризици у погледу покрића техничких резерви и испуњавања захтјева адекватности капитала. Код 2 друштва за осигурање ризици су били повећани због увођења привремене управе, а затим и покретања поступка ликвидације у „Бобар банци“ а.д. Бијељина. Због наведеног, тим који је Агенција именovala, у претходном извјештајном периоду, наставио је додатно праћење стања у

тим друштвима за осигурање и припрему приједлога надзорних мјера. На крају овог извјештајног периода донесена је одлука о престанку рада наведеног именованог тима.

Изречене мјере из надзора, укључујући и мјере изречене по основу наведеног додатног праћења, презентоване су у Табели бр. 2.6.

2.2.2.3. Мјере надзора

У наредној табели дат је сумарни приказ мјера надзора изречених у 2015. години, а на основу проведених контрола.

Табела 2.6. – Изречене мјере надзора према врстама у периоду од 01.01. до 31.12. 2015. године

Р. Б.	Врста мјере	Број мјера/налога
	Налози за отклањање незаконитости/неправилности и предузимање додатних мјера	
	Ограничавање располагања и улагања средстава за покриће техничких резерви	1 друштво за осигурање
	Обезбјеђивање и усклађивање улагања средстава за покриће техничких резерви у складу са подзаконским актима у одређеном року	1 друштво за осигурање
	Налог друштву да испуни захтјеве адекватности капитала у складу са Закона о друштвима за осигурање	1 друштво за осигурање
	Налог за корекцију надзорних и статистичких извјештаја	1 друштво за осигурање
	Налог за обуставу преноса свих послова у сврху прибаве осигурања на било која правна лица и предузетнике, који нису регистровани у складу са Законом о посредовању у осигурању.	1 друштво за осигурање
	Налог за процјену и исправку билансних и ванбилансних позиција	1 друштво за осигурање
	Забрана појединих финансијских трансакција са повезаним лицима	1 друштво за осигурање
1.	Забрана располагања, оптерећења или одређене начине коришћења било ког облика имовине друштва за осигурање	1 друштво за осигурање
	Налози за додатно извјешавање Агенције и провођењем поступка интерне ревизије у вези са резервама за штете	1 друштво за осигурање
	Налог за додатно извјештавање Агенције од стране овлашћеног актуара у вези са резервацијама за штете	1 друштво за осигурање
	Налог за обавјештавања и извјештавања Агенције у вези поступања у складу са Правилником о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама (заштита потрошача)	7 друштава за осигурање и 5 филијала из ФБиХ
	Налог за плаћања доприноса и затетне камате Заштитном фонду Републике Српске	3 друштва за осигурање
	Доношење Програма управљања капиталом са политикама везаним за квалитет и квантитет капитала	1 друштво за осигурање
	Поштивање усвојених аката пословне политике	3 друштва за осигурање
	Забрана закључивања уговора о реосигурању и саосигурању са друштвима која немају дозволу за рад у БиХ	1 друштво за осигурање

Р. Б.	Врста мјере	Број мјера/налога
	Интерно уређивања поступка за одређивања максимално могуће штете у сврху спровођења политике и програма реосигурања	1 друштво за осигурање
	Забрана финансијских трансакција са одређеним физичким и правним лицима	2 друштва за осигурање
	Поштивање правила о управљању ризицима	4 друштва за осигурање
	Кршење правила о вођењу пословних књига, састављању финансијских извјештаја, ревизији и интерној ревизији	4 друштва за осигурање
	Поштивање прописа који регулишу правила извјештавања и обавјештавања Агенције	12 друштава за осигурање
	Достављање података који се уписују у регистар код Агенције	1 филијала из ФБиХ
	Успостављање система интерних контрола и редовно провођење интерних контролних поступака обраде и ликвидације одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума	1 друштво за осигурање и 1 филијала из ФБиХ
	Успостављање система интерних контрола и редовно провођење интерних контролних поступака у вези закључивања уговора о осигурању и евидентирања полиса	3 филијале из ФБиХ
	Успостављање адекватних пракси у комуникацији са оштећеним лицима	1 филијала из ФБиХ
	Исплата по основу одштетних захтјева и захтјева за исплату осигураних сума у роковима прописанима одредбама члана 919. став 1. и 2. Закона о облигационим односима	1 филијала из ФБиХ
	Усклађивање пословања са прописима који регулишу посредовање у осигурању	3 филијала из ФБиХ
	Објава финансијских извјештаја на интернет страници друштва	1 друштво за осигурање
	Састављање финансијских извјештаја у складу са Законом о рачуноводству и МРС	4 друштава за осигурање
	Вођење пословних књига у складу са Законом о рачуноводству	2 друштва за осигурање
	Достављање изјашњења Управе друштва у вези висине трошкова спровођења осигурања и рачуноводственог третмана ових трошкова	1 филијала из ФБиХ
	Поштивање прописа који регулишу услове и тарифу за обавезно осигурање од аутоодговорности	1 друштво за осигурање и 4 филијале из ФБиХ
	Остали налози (повећање нивоа поузданости интерних евиденција, спровођење интерних контрола у одређеним сегментима, обавјештавање интерног ревизора, управе и надзорног друштва о налазима контроле, обавјештења о сазивању сједница Скупштине акционара и др.)	30 налога (6 друштава за осигурање, 5 филијала из ФБиХ и 1 брокерско друштво из Републике Српске)
	Налог за достављање образложене понуде за исплату штете, у складу са Законом АО	Заштитни фонд Републике Српске
	Успостављање адекватних пракси у комуникацији са оштећеним лицима	
	Уређење процеса рјешавања одштетних захтјева	
	Исплата одштете у року из члана 9. став 5. до 8. Закона АО	

Р. Б.	Врста мјере	Број мјера/налога
	Достављање извјештаја у складу с Међународним рачуноводственим стандардом - 1	
	Друге мјере у вези са резервисањем одштетних захтјева	
	Друге мјере у вези са наплатом регресних потраживања	
	Захтјев за покретање прекршајног поступка	
	Непоштивање рокова за исплату одштетних захтјева прописаних чл. 9 став 5. до 8. Закона АО	1 друштво за осигурање
	Непоступање по налогу за отклањање неправилност/незаконитости	1 друштво за осигурање
	Непоштивање прописа о заједничким условима и премијском систему за осигурање од одговорности за моторна возила	1 друштво за осигурање

Извор: База података Агенције

О уоченим неправилностима у пословању појединих друштава за осигурање обавијештени су и други органи да, у складу са њиховим надлежностима, предузму мјере и активности на отклањању истих (надлежно тужилаштво, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, Пореска управа Републике Српске, Агенција за банкарство Републике Српске, Комисија за хартије од вриједности Републике Српске и др).

2.3. Активности у вези са заштитом потрошача у осигурању

Поред надзорних и регулаторних активности, које су индиректно усмјерене на заштиту потрошача у осигурању (осигураника, трећих оштећених лица и корисника осигурања), Агенција се заштитом потрошача бавила и у директној комуникацији са потрошачима преко стручних служби Агенције, као и преко Омбудсмана у осигурању.

У извјештајном периоду донесен је Правилник о поступању друштава за осигурање у вези са притужбама, а циљ доношења овог правилника је детаљније објашњен у Поглављу 2.1. Регулаторне активности.

Стручне службе Агенције бавиле су се заштитом потрошача у осигурању кроз писану и телефонску комуникацију са потрошачима. Потрошачи у осигурању обраћали су се Агенцији подношењем притужби, жалби, упита, захтјева за надзор и др. поднесака као и путем посебне е-mail адресе (potrosaci@azors.rs.ba), отворене у сврху информисања потрошача о свим битним питањима везанима за област осигурања. Агенција је запримила 21 писани поднесак, од којих је у 5 предмета провела надзор.

2.3.1. Омбудсман у осигурању

У канцеларији Омбудсмана, у току 2015. године, је:

- запримљено 118 писаних поднесака,
- остварено 230 телефонских позива и

- 140 странака лично је, доласком у Агенцију, затражило информације, савјете и друго у вези са остваривањем права из осигурања.

У највећем броју странке које су се обраћале телефонски и усмено добиле су одговарајуће савјете и са друштвом за осигурање ријешиле неспоразум или спор.

Табела 2.7. – Разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали Омбудсману

Р.Б.	Најчешћи разлози због којих су се потрошачи услуга осигурања обраћали
1.	Незадовољство висином понуђене накнаде штете/одштете
2.	Неблаговремене исплате или исплате неспорног дијела штете
3.	Проблеми у остваривању права по основу осигурања од посљедица несрећног случаја/незгоде
4.	Незадовољство утврђиваним степеном инвалидности код осигурања од посљедица несрећног случаја/незгоде
5.	Незадовољство у вези реализације осигурања у вези са кредитом
6.	Незадовољство одбијањем осигураваача да врати неискориштени дио премије
7.	Наплаћивање потврде о евентуално уложеним одштетним захтјевима ради остваривања права на бонус
8.	Недостатак информације о условима осигурања и савјета што би требало учинити да се добије адекватно покриће

2.3.1.1. Едукација потрошача корисника услуга осигурања

Поводом доношења Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, који је ступио на снагу 14.10.2015. године, поред објаве на интернет страници, у циљу информисања грађана издато је и саопштење за јавност. Наведеним саопштењем грађани су обавјештени да је донесен нови закон и да су детаљно уређена обавезна осигурања у саобраћају и то:

- осигурање путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја,
- осигурање власника возила од одговорности за штету проузроковану трећим лицима (осигурање од аутодговорности), као и
- друга обавезна осигурања у саобраћају: осигурање власника ваздухоплова од одговорности за штету проузроковану трећим лицима и путницима и власника пловила на моторни погон од одговорности за штету проузроковану трећим лицима.

Поступак и рокови за рјешавање одштетних захтјева у мирном/вансудском поступку прописани овим законом треба да омогуће да оштећена лица једноставније и брже остваре своја законска права у мирном/вансудском поступку и да се при томе избјегну додатни трошкови и смањи број судских предмета који су у правилу проблематични, скупи и дуготрајни.

И овим саопштењем грађанима је савјетовано да, прије него што закључе уговор о осигурању/полису од аутоодговорности, провјере да ли друштво за осигурање има дозволу за рад у Републици Српској и у којем својству наступа лице са којим закључују уговор/полису, као и да пажљиво прочитају све уговорне одредбе и не препоручује се потписивање полисе без преузимања услова осигурања.

Омбудсман у осигурању је била и предавач на једнодневном припремно - едукацијском програму за полагање стручног испита за посреднике у осигурању, у организацији Агенције, са темом „Заштита потрошача корисника услуга осигурања и омбудсман у осигурању“. Имајући у виду да се уговори о осигурању најчешће закључују преко посредника у осигурању (заступника и брокера) будући посредници у осигурању упознају се о законским прописима и одредбама Кодекса пословне етике, са циљем да приликом закључивања уговора исте примјењују.

2.3.1.2. Активности у вези са приговорима и притужбама

Посредовање Омбудсмана у осигурању обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора између друштва за осигурање и корисника услуга осигурања вансудским путем.

Приговори

У периоду од 01.01. 2015. до 31.12.2015. године, од укупно 118 писаних поднесака, у складу са Правилима поступка Омбудсмана у осигурању и Правилником о заштити потрошача услуга осигурања и омбудсману у осигурању, услове за поступање Омбудсмана у осигурању⁸ испунило је 108 писаних приговора.

Приговор је акт којим се покреће поступак вансудског рјешавања спора из осигурања.

У наредној табели дата је структура приговора по врстама осигурања:

Табела 2.8. – Структура приговора по врстама осигурања

Р.Б.	Врста осигурања	31.12.2014.		31.12.2015.	
		Број приговора	(%)	Број приговора	(%)
1.	Осигурање од одговорности за моторна возила	37	56,0	81	75,0
2.	Осигурање возила-каска	10	15,3	7	6,4
3.	Осигурање од посљедица несрећног случаја/незгоде	11	16,7	13	12,3
4.	Осигурање од штета на имовини	2	3,0	2	1,8
6.	Осигурање од пожара и других	3	4,5	1	0,9

⁸ Дјелокруг рада Омбудсмана, утврђен Правилима поступка Омбудсмана у осигурању Правилником о заштити потрошача услуга осигурања и омбудсману у осигурању. Омбудсман у осигурању је вансудски начин рјешавање спорова из осигурања који обухвата различите радње које се предузимају ради рјешавања спора вансудски, односно доноси одлуке/препоруче појединачне или опште, посредује међу странама у спору, предлаже начин рјешавања спорова или даје одговарајуће одговоре потрошачима услуга осигурања.

Р.Б.	Врста осигурања	31.12.2014.		31.12.2015.	
		Број приговора	(%)	Број приговора	(%)
	природних сила				
7.	Здравствено осигурање	2	3,0		
8.	Осигурање робе у превозу			1	0,9
9.	Осигурање кредита			2	1,8
10.	Осигурање живота	1	1,5	1	0,9
УКУПНО:		66	100	108	100

Извор: База података

У највећем броју приговори су се односили на осигурање од одговорности за моторна возила, што је разумљиво имајући у виду доминацију ове врсте осигурања у укупној премији, а подносиоци су били трећа оштећена лица.

У наредним табелама дат је преглед начина рјешавања приговора и осталих поднесака.

Табела 2.9. – Преглед рјешавања Омбудсмана по приговорима

Начин рјешавања	Број
Донесена одлука/препука којом је: утврђено кршење Кодекса пословне етике друштава за осигурање у Републици Српској и предложено друштву за осигурање да исто отклони; предложен начин рјешавања спора, одржана медијација итд.	80
Није у належности (од Омбудсмана тражено да донесе одлуку о постојању правног основа или висине штете тј. да мериторно ријеша предмет што није у његовој надлежности; странка није имала својство потрошача...)	7
Странка одустала	6
Обушављен поступак (разлози су били: странке постигле споразум прије окончања поступка код Омбудсмана у осигурању; друштво образложило свој став или извршило обавезу; странка није исцрпила претходно правно средство....)	5
Одговор на питање	3
Прослијеђено на надзор стручним службама Агенције	7
УКУПНО:	108

Извор: База података

Табела 2. 10. – Преглед по осталим поднесцима

Начин рјешавања	Број
Односи са јавношћу	3
Информације, наредбе, мишљења, тумачења, упутства и одговори	4
Остали одговори	3
УКУПНО:	10

Извор: База података

3. УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

3.1. Унапређење супервизорских пракси

Агенција је, у циљу повећања квалитета и ефикасности надзорних активности, наставила са активностима унапређења и стандардизације надзорних процеса.

У ту сврху, у периоду 01.01. до 31.12.2015. године, усвојени су следећи интерни акти:

- Инструкција о провођењу редовне и ванредне on-site контроле,
- Методологија за контролу примјене прописа који се тичу спречавања прања новца и финансирања терористичких активности и
- Методологија за актуарску контролу животних осигурања.

Доношењем подзаконских аката којима је Агенција, у претходном извјештајном периоду,⁹ унаприједила садржај надзорних и статистичких извјештаја друштава за осигурања и филијала друштава за осигурање из ФБиХ и уредила начин њиховог електронског достављања, створене су почетне претпоставке за ефективније превентивно надзорно дјеловања. Методолошко унапређење превентивног дјеловања и процеса континуираног надзора Агенције заснива се на стандардизацији информација и показатеља који се користе за детаљније анализе пословања друштава за осигурање, али и у сврху развоја индикатора раног упозорења као претпоставке за ширу примјену надзора заснованог на процјени ризика. То ће омогућити да се идентификује потреба за правовремено регулаторно и/или надзорно дјеловање Агенције. Циљ преласка на електронско извјештавање је минимизирање оперативног ризика и подизање нивоа ефикасности у раду Агенције.

Унапређење супервизорских пракси, које проводи Агенција, заснивало се на сарадњи са другим надзорним органима финансијског система у Републици Српској и то са аспекта размјене података и информација потребних за извршење конкретних надзорних мјера.

Истиче се да и даље постоји потреба, идентификована у претходним извјештајним периодима, за побољшање координиране оперативне сарадње са другим институцијама Републике Српске, као што су Републички инспекторат, Пореска управа и Министарство унутрашњих послова Републике Српске, а у сврху ефикаснијег уређивања тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.

⁹ Подзаконски акти, донесени у претходном извјештајном периоду, којима се унапређује садржај извјештаја и уводи електронско извјештавање су: Правилник о облику и садржају надзорних и статистичких извјештаја друштава за осигурање и реосигурање, Правилник о садржају, начину и роковима за достављање извјештаја, обавјештења и других података друштава за осигурање, Одлука о електронском достављању надзорних и статистичких извјештаја учесника на тржишту осигурања, Одлука о облику и садржају надзорних статистичких извјештаја Заштитног фонда Републике Српске.

3.2. Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности – Активности у вези са постепеним увођењем система слободног одређивања цијена/премија

У октобру 2015. године ступио је на снагу Закон о обавезним осигурањима у саобраћају¹⁰, којим је регулисан прелазак на слободно одређивања цијена/премија обавезног осигурања од аутоодговорности након истека рока од осам година, а на тзв. дјелимичну либерализацију (самостално одређивање премија уз претходну сагласност Агенције) након истека рока од пет година од дана ступања на снагу овог закона. Како је овим законом регулисано да ће се, у периоду од пет година од његовог ступања на снагу, примјењивати заједничка тарифа премија и цјеновник за обавезно осигурање од аутоодговорности коју доноси Управни одбор Агенције, у овом извјештајном периоду није било активности везаних за постепено увођење система слободног одређивања цијена/премија, тј. либерализацију цијена/премија обавезног осигурања од аутоодговорности.

Стога су у наставку овог поглавља систематизоване активности Агенције које су реализоване, у току 2015. године, у циљу системског унапређења тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности.

У том смислу треба истаћи да је Агенција учествовала у припреми новог Закона о обавезним осигурањима у саобраћају. Након усвајања Нацрта закона о обавезним осигурањима у саобраћају и доношења Закључка Народне скупштине Републике Српске, којим се Нацрт закона упућује на јавну расправу, Агенција је путем својих представника учествовала, заједно са представницима Министарства финансија Републике Српске, на јавној расправи. Додатно, у циљу упознавања свих заинтересованих субјеката, Нацрт закона о обавезним осигурањима у саобраћају објављен је и на интернет страници Агенције.

Агенцији су достављени финални извјештаји у оквиру пројекта Свјетске банке: “БиХ 10295: Либерализација тржишта осигурања од аутоодговорности“ (у даљем тексту: Пројекат). Пројекат је, на основу поднесеног захтјева Агенције, одобрен 2013. године у облику техничке помоћи Свјетске банке, а у оквиру FIRST initiative¹¹. Достављени извјештаји су анализирани са становишта усклађености са уговореним пројектним циљевима и задацима. Даље активности Агенције у погледу реализације препорука из Пројекта биће усклађене са динамиком процеса либерализације премија осигурања од аутоодговорности, која је утврђена у Закону о обавезним осигурањима у саобраћају.

У сврху даљег уређења тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности, а у складу са Законом о обавезним осигурањима у саобраћају, усвојени су и подзаконски акти који регулишу заједничку тарифу премија и цјеновник, те минималан садржај услова и

¹⁰ Закон о обавезним осигурањима у саобраћају објављен је у „Службеном гласнику Републике Српске, број:82/15“.

¹¹ „FIRST initiative“ је партнерска организација у којој учествује Свјетска Банка, путем IBRD и IDA, заједно са Међународним монетарним фондом и другим донаторима, а основана је у циљу пружања техничке помоћи финансијском сектору неразвијених и средње развијених земаља.

полисе обавезног осигурања од аутоодговорности и начин размјене података о штетницима између друштава за осигурање у Републици Српској.

Одлуком која регулише заједничку тарифу премија и цјеновник за осигурање од аутоодговорности¹² прописане су премијске стопе, структура бруто премије, тарифне групе у складу са врстом и намјеном возила, бонус и малус систем, те цјеновник за ову врсту осигурања. Истиче се да је усвајањем ове одлуке дошло до промјене цјеновника за обавезне осигурање од аутоодговорности само у дијелу који регулише цијену осигурања возила са иностраним таблицама (гранично осигурање), те да је одлуком регулисана и обавеза наплаћивања премије у цјелости, приликом закључивања уговора. Како би се обезбиједила правилна и конзистентна примјена одредби Одлуке о заједничкој тарифи премија и цјеновнику за осигурање од аутоодговорности, које регулишу бонус и малус систем, донесено је Упутство о размјени података о штетницима између друштава за осигурање у Републици Српској.

Имајући у виду да полиса осигурања и услови осигурања чине саставне елементе уговора о осигурању, а у сврху заштите интереса осигураника усвојена је Одлука о минималном садржају услова и полисе осигурања од аутоодговорности за штете проузроковане трећим лицима¹³, којом су прецизиране законске одредбе које морају бити наведене у условима осигурања, те обавезни подаци које мора да садржи полиса за ову врсту осигурања.

3.3. Информациони систем Агенције

Информациони систем Агенције обухвата: Информативни центар, канцеларијско пословање, вођење регистара, евиденцију надзора, е-форме (извјештавање субјеката на тржишту осигурања), статистику и информисање јавности.

Агенција је највећи дио својих административних, општих и кадровских евиденција организовала у електронском облику, тако да су различити пословни процеси подржани одговарајућим апликацијама које су израђене властитим развојем. Уз стално учешће запослених, врше се дораде апликација у циљу унапређења и израде нових.

У складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање и Закона о посредовању у осигурању Агенција води одговарајуће регистре:

- друштава за осигурање,
- филијала друштва за осигурање из ФБиХ,
- посредника,
- овлашћених актуара.

Наведени регистри су јавни, воде се у електронском облику, а дио података је непосредно доступан јавности преко интернет странице Агенције. Усклађивање ових

¹² Одлука је објављена у : „Службеном гласнику Републике Српске, број:94 /15“

¹³ Одлука је објављена у : „Службеном гласнику Републике Српске, број:101 /15“

регистара, са промјенама закона и подзаконских аката, као и њихово функционално унапређење, врши се континуирано.

Извршено је усклађивање и унапређење дијела информационог система који се односи на електронско извјештавање друштава за осигурање и других овлашћених учесника (е-форме). Урађене су и имплементираних измјене на свим обрасцима (електронским извјештајима) у складу са Одлуком о електронском достављању надзорних и статистичких извјештаја учесника на тржишту осигурања, у циљу већег степена стандардизације и аутоматизације послова континуираног надзора. Усклађени су и сви извјештаји који су се генерисали из измијењених образаца.

Готово сва комуникација и достављање других извјештаја и података од стране друштава за осигурање врши се од почетка 2015. године у електронској форми, у складу са Правилником о садржају, начину и роковима за достављање извјештаја, обавјештења и других података друштава за осигурање (годишњи извјештај о пословању, извјештај независног ревизора, пословни план, акти пословне политике и др).

Континуирано се врши усклађивање свих апликација које у свом пословању користи Агенција са промјенама закона, подзаконских аката и интерних аката, као и њихово функционално унапређење.

3.4. Сарадња са другим институцијама

3.4.1. Сарадња са домаћим институцијама

Настављена је сарадња, успостављена у претходним извјештајним периодима, са министарствима у Влади Републике Српске, а посебно са: Министарством финансија Републике Српске и Министарством унутрашњих послова Републике Српске.

Сарадња са Министарством финансија Републике Српске одвијала се у оквиру:

- учешћа у јавној расправи и изради приједлога Закона о обавезним осигурањима у саобраћају,
- извјештавања о стању у области осигурања, кроз учешће у изради Извјештаја о напретку у процесу придруживања Европској унији и докумената за дискусију на састанцима привременог пододбора за економско - финансијска питања и статистику и привременог пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију,
- активности Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет).

Поред наведеног, Агенција је упутила иницијативе Министарству финансија Републике Српске за покретање поступка за измјене и допуне законских и подзаконских прописа у вези:

- спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, а на основу Акционог плана Босне и Херцеговине за отклањање недостатака у борби против прања новца,
- заштите средстава која служе за покриће техничких резерви и математичких резерви друштава за осигурање у смислу изузимања из принудне наплате, јер ова средства служе искључиво у сврху заштите осигураника, односно корисника услуга осигурања и
- садржаја и структуре финансијских извјештаја друштава за осигурање, у смислу њиховог усклађивања за захтјевима директиве ЕУ 91/674.

У оквиру припреме извјештаја за састанке привремених пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију и пододбора за економско - финансијска питања и статистику, остварена је сарадња и са Министарством за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске. Додатно, узето је учешће и на Техничким консултацијама ЕУ и БиХ о унутрашњем тржишту и конкуренцији, на којима је информисан представник Европске комисије у БиХ о оствареном напретку у области осигурања.

Сарадња са Министарством унутрашњих послова Републике Српске заснивала се на размјени података потребних за успјешно провођење надзора. Поред тога, у складу са законским одредбама, Агенција је доставила Пореској управи Републике Српске више различитих информација, које упућују на сумњу на непоштивање пореских прописа, а што је идентификовано приликом провођења надзора над радом друштава за осигурање.

Агенција је узела учешће и на IV Међународној конференцији на тему: “Безбједност саобраћаја у локалној заједници, коју је орагнизовало Министарством саобраћаја и веза Републике Српске и Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске.

У оквиру активности Комитета, Агенција је сарађивала са Агенцијом за банкарство Републике Српске и Комисијом за хартије од вриједности Републике Српске и то кроз размјену података неопходних за провођење надзора и праћење извршавања надзорних мјера изречених друштвима за осигурање, а за чију реализацију је неопходна међусобна сарадња сва три регулатора финансијског сектора у Републици Српској. Такође, успостављена је и сарадња са Републичким заводом за статистику Републике Српске у погледу објаве статистичких података финансијског сектора (банкарство, осигурање и тржиште хартија од вриједности) у Статистичком годишњаку Републике Српске. У ту сврху углашен је методолошки основ за објаву података, те су статистички подаци сектора осигурања објављени у Статистичком годишњаку Републике Српске, који је издат у току 2015. године.

Сарадња Агенције према институцијама БиХ и ФБиХ заснивала се на законом успостављеној обавези:

- достављања статистичких података Агенцији за осигурање у БиХ, потребних за израду билтена „Статистика тржишта осигурања БиХ“ и

- размјене информација, добијених у надзору пословања филијала друштава са сједиштем у другом ентитету, са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ.

Настављена је и пракса, успостављена у претходном извјештајном периоду, размјене општих регулаторних и надзорних искустава са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ.

У оквиру активности на спречавању прања новца и финансирања тероризма, Агенција је, путем свог представника у Радној групи за извјештавање и имплементацију међународних обавеза из области спречавања прања новца и борбе против тероризма, коју је именovala Влада Републике Српске, а у сарадњи са осталим институцијама учествовала у извршењу препорука евалуације система за спречавање прања новца и финансирања тероризма.

Агенција је, ради унапређења и даљег развоја дјелатности осигурања у Републици Српској, наставила сарадњу са струковним удружењима из осигурања и то са:

- Удружењем друштава за осигурање Републике Српске,
- Удружењем актуара Републике Српске,
- Удружењем посредника у осигурању Републике Српске и
- Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга - COFUS.

У оквиру сарадње са струковним удружењима, разматране су примједбе и сугестије у оквиру припреме подзаконских аката, а организоване су и заједничке едукације учесника на тржишту осигурања. Сарадња са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга - COFUS заснивала се на заједничком организовању регионалне конференције на тему: „Инвестициони потенцијал друштава за осигурање – шанса за развој земаља региона“ и спровођењу активности истраживања тржишта осигурања Републике Српске.

Агенција и Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент Бања Лука потписали су Споразум о пословној сарадњи, којим су изразили вољу да у наредном периоду раде на успостављању и реализацији едукативно – пројектних активности, у циљу развоја тржишта осигурања и високог образовања у Републици Српској.

3.4.2. Сарадња са иностраним институцијама

Агенција је сарађивала са међународним финансијским институцијама, те супервизорима и струковним удружењима сектора осигурања држава из региона.

У оквиру Пројекта техничке помоћи за припрему дерегулације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности¹⁴, који је подржала Свјетска банка, Агенција је, у овом извјештајном периоду, добила финалне извјештаје.

У првој половини 2015. године Агенција је примила и финалне извјештаје Процјене стања финансијског сектора БиХ (FSAP)¹⁵ и то:

¹⁴ Детаљније о овом пројекту написано је у оквиру поглавља 3.2 овог извјештаја - Унапређење тржишта обавезног осигурања од аутоодговорности – Активности у вези са постепеним увођењем система слободног одређивања цијена/премија.

- Извјештај FSAP мисије ММФ-а и Свјетске банке за БиХ (AIDE-MÉMOIRE - FSAP BiH) и
- посебне техничке забиљешке за сектор осигурања, банкарства, тржишта хартија од вриједности, те макрофинансијску стабилност.

Процјена стања у сектору осигурања Републике Српске и препоруке за унапређење презентоване су, директно или индиректно, у три од укупно шест достављених докумената у оквиру Процјене стања финансијског сектора БиХ (FSAP), а то су:

- AIDE-MÉMOIRE - FSAP BiH - садржи сумарне налазе и препоруке FSAP за БиХ, по појединим сегментима финансијског сектора БиХ,
- Техничке забиљешке за сектор осигурања БиХ (Technical note – Insurance sector) - садрже процјену стања препоруке за сектор осигурања у БиХ и одвојене процјене и препоруке за сектор осигурања Републике Српске и сектор осигурања у ФБиХ и
- Техничке забиљешке - тестирање отпорности банкарског сектора на стрес (Technical note-banking sector stress testing) - садрже, поред осталог, идентификоване ризике ширења потенцијалне кризе у банкарском сектору на сектор осигурања. Стога је Агенција и овај документ идентификовала као документ који индиректно третира и сектор осигурања.

У напријед наведеним извјештајима, констатован је знатан напредак у сектору осигурања у односу на посљедњу FSAP мисију 2006. године, уз навођење да је „кадровска структура Агенције унапријеђена ангажовањем већег броја стручњака из области права и актуарства, да су оперативни процеси и интерне контроле на високом нивоу, те да је, узевши све у обзир, Агенција позиционирана на тржишту на начин који јој омогућава ефикасно спровођење супервизије.“ Такође, наведено је да је сам процес супервизије и регулаторни оквир у великој мјери усклађен са „Основним принципима супервизије осигурања“, које је усвојило Међународно удружење супервизора у осигурању (IAIS - Insurance Core Principles, Standards, Guidance and Assessment Methodology).

Препоруке за даље унапређење сектора осигурања Републике Српске, дате у напријед наведеним извјештајима, Агенција ће реализовати у складу са идентификованим значајем појединих препорука и предложеном динамиком развоја регулаторног оквира, сходно надлежностима Агенције.

¹⁵ У 2014. години Агенција је учествовала у процјени стања финансијског сектора БиХ (Financial Sector Assessment Program - FSAP), у сарадњи са Свјетском банком и Међународним монетарним фондом. У том процесу Агенција је:

- извршила свеобухватну самопроцјену усклађености са Основним принципима осигурања (Insurance Core Principles-ICP), које је издала Међународна асоцијација супервизора у осигурању (International Association of Insurance Supervisors -IAIS),
- припремила информацију из оквира финансијске стабилности, које се односе на сектор осигурања и
- припремила сет статистичких података из области осигурања, у складу са захтијеваном методологијом Међународног монетарног фонда.

Поред наведеног Агенција је, и у овом извјештајном периоду, наставила сарадњу са супервизорима у оквиру CESEE иницијативе (Central-Eastern and South-Eastern European Insurance Supervision Initiative) кроз учешће на састанку на којима су разматрани актуелни изазови у примјени концепта Солвентности II у осигурању.

Агенција је, у октобру 2015. године, била домаћин X састанка супервизора осигурања, у оквиру CESEE иницијативе. На састанку се дискутовало о актуелним темама из области супервизије осигурања, а у фокусу су биле сљедеће теме:

- услови за именовање чланова управе и других кључних функција у друштвима за осигурање,
- надзор посредника у осигурању и очекиване промјене у ЕУ законодавству у вези са посредовањем у осигурању,
- размјена искустава из on-site надзора и
- праћење/провјеравање квалитета екстерне ревизије.

Сарадња са супервизорима из окружења заснивала се на раду у оквиру Колеца супервизора Триглав групе, у којој учествују супервизори држава у којима послују друштва за осигурање из Триглав групе, а у координацији Агенције за надзор осигурања Републике Словеније.

Агенција је, у циљу унапређења струке осигурања и размјене искустава, заједно са Агенцијом за надзор осигурања ФБиХ и Агенцијом за осигурање у БиХ, потписала Споразум о сарадњи и едукацији из подручја осигурања са Хрватским уредом за осигурање.

Сарадња са супервизорима сектора осигурања и струковним удружењима остваривана је и путем учешћа представника Агенције на:

- II конференцији о надзору осигурања у организацији Хрватске агенције за надзор финансијских услуга (HANFA) и Агенције за надзор осигурања Републике Словеније (AZN), а уз подршку Међународног удружења супервизора у осигурању (IAIS) на којој је представник Агенције имао презентацију о надзорној пракси на тржишту осигурања у Републици Српској,
- XIII међународном симпозијуму из осигурања, у организацији Економског факултета Београд и Удружења актуара Србије, гдје је представник Агенције имао презентацију о утицају елементарне непогоде из маја 2014. године на сектор осигурања Републике Српске,
- округлом столу на тему: „Осигурање од елементарних непогода - искуства из ширег окружења“, у организацији Босна Ре а.д. Сарајево, куће Guy Carpenter London и Munich Re Munchen,
- техничкој радионици, одржаној у оквиру 26. Сусрета осигуравача и реосигуравача из регије (SORS 2015), у организацији Асоцијације осигуравача Њемачке,

- конференцији „Дани хрватског осигурања“, у организацији Хрватског уреда за осигурање,
- конференцији на тему: „Промјене и изазови на међународном тржишту осигурања и њихов утицај на локална тржишта“ у организацији Агенције за надзор осигурања Републике Македоније,
- радионици на тему: „Регионална сарадња у прекограничној и групној супервизији у осигурању“, у организацији Агенције за надзор финансијских институција Републике Албаније и
- XV међународном економском форуму о корпоративном управљању у организацији REVICON-а .

Агенција је путем свог представника, учествовала у 4. кругу извјештавања за БиХ о спроведеним активностима на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, те је у вези са тим остварено и присуство на 48. Пленарној сједници, са Одбором стручњака за процјену мјера за спречавање прања новца и финансирања тероризма (стручњаци Moneyval Комитета), која је одржана у Стразбуру.

Први пут је остварена сарадња и са супервизором финансијског сектора Савезне Републике Њемачке (Die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht - BAFIN), у оквиру које су представници Агенције били у студијској посјети у циљу размјене искустава из области заштите потрошача, континуираног надзора на основу извјештаја друштава за осигурање и либерализације цијена у обавезном осигурању од аутоодговорности.

Настављена је сарадња и са уредницима међународног портала о осигурању www.xprimm.com. На овом порталу као, и у међународном часопису „XPRIMM-Insurance Report 1/2015“, објављен је интервју са директором Агенције о стању и перспективама развоја тржишта осигурања Републике Српске.

3.5. Едукација и повећавање јавне свијести о значају осигурања

Као и претходних година, Агенција је организовала едукацију и испитни рок за полагање стручног испита, потребног за добијање овлашћења за обављање послова заступника у осигурању и брокера у осигурању. Едукација је обухватала програм предвиђен прописима. Стручни испит је положио 61 кандидат, а имена кандидата који су положили стручни испит објављена су на интернет страници Агенције.

За потребе едукације учесника на тржишту осигурања, а у циљу јачања професионалних стандарда, Агенција је организовала:

- међународни округли сто на тему: „Режијски додатак – потреба или наслеђе из прошлости“, заједно са Удружењем друштава за осигурање Републике Српске;
- међународни специјалистички семинар на тему: „Практични приступ методологији формирања тарифа осигурања“, заједно са Удружењем актуара

Републике Српске и Међународним удружењем актуара /IAA/ (семинару су присуствовали и представници удружења актуара из земаља региона);

- семинар/радионицу на тему: „Банкоосигурање, Bankers Blanket Bond – 3В полиса и аистентски сервиси“, у сарадњи са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга - COFUS и
- регионалну конференцију на тему: „Инвестициони потенцијал друштава за осигурање – шанса за развој земаља региона“ у сарадњи са Центром за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга - COFUS.

На основу Споразума о сарадњи са Хрватским уредом за осигурање, потписаним у овом извјештајном периоду, отворена је могућност да се едукација запослених у сектору осигурању врши и кроз организацију стручних семинара и радионица у сарадњи са Центром за едукацију запослених у осигурању организованом у оквиру Хрватског уреда за осигурање.

У циљу подизања нивоа финансијске писмености младих, Агенција је:

- организовала тзв. „Дане отворених врата“, у оквиру којих су ученици Економске школе из Бањалуке били су у едукативној посјети Агенцији, гдје су им кроз интерактивну презентацију објашњени основни појмови из области осигурања, дјелокруг рада и надлежности Агенције;
- финансијски подржала организацију и одржавање Мини олимпијаде - студентско такмичење из области рачуноводства „Рачуноводство 2015“.

Информисање и едукација учесника на тржишту осигурања и јавности вршена је и путем интернет странице Агенције, и то кроз редовно објављивање:

- статистичких података о тржишту осигурања,
- извјештаја о стању у сектору осигурања и извјештаја о раду Агенције,
- усвојених подзаконских аката и подзаконских аката у припреми и
- информација о актуелним развојним пројектима.

Агенција је и путем медија информисала ширу јавност о својим активностима, што је такође у функцији едукације потрошача и унапређења културе осигурања.

У часопису „Свијет осигурања“ (издање за Босну и Херцеговину), објављен је интервју директора Агенције.

У складу са потребама, Агенција је сарађивала и са другим институцијама, а у циљу развоја и унапређења тржишта осигурања и едукације запослених.

У сврху утврђивања опште информисаности и едукованости грађана о осигурању, Центар за унапређење тржишта осигурања и финансијских услуга - COFUS је за потребе Агенције, извршио истраживање тржишта осигурања Републике Српске и крајем извјештајног периода резултате доставио Агенцији.